

Københavns Byret

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 25. marts 2015
i sag nr. BS 43C-2520/2013:

A
....
mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag, der er anlagt den 7. juni 2013, vedrører et erstatningskrav efter et færdselsuheld den 26. august 2010, hvor A blev påkørt bagfra i bil.

A har påstået, at Topdanmark Forsikring A/S skal betale 4.576.064,25 kr. med tillæg af procesrente fra sagens anlæg, subsidiært et mindre beløb.

Påstandsbeløbet fremkommer således:

Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste	kr.	1.035.493,82
Godtgørelse for varigt mén	kr.	15.909,30
Erhvervsevnetabsersatning	<u>kr.</u>	<u>3.524.661,13</u>
Påstandsbeløb i alt ekskl. renter:	kr.	4.576.064,25

Topdanmark Forsikring A/S har påstået frifindelse.

Parterne er enige om de beløbsmæssige opgørelser af størrelsen af tabt ar-

bejdsfortjeneste og erhvervsevnetabsberstatningen. Topdanmark Forsikring bestrider årsagssammenhængen, erhvervsevnetabsprocenten og den af A hævdede méngrad på 12 procent.

Topdanmark har tidligere udbetalt erstatning svarende til en méngrad på 10 procent. Kravet på 15.909,30 kr. svarer til differencen på 2 procent.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

A blev den 26. august 2010 påkørt bagfra, mens han holdt for rødt lys i sin bil. Han tog samme dag på skadestuen og konsulterede den 30. august 2010 sin egen læge, B.

Af brev af 24. juni 2011 fra speciallæge i neromedicin C til speciallæge B indeholdende "Journal" fremgår blandt andet:

"28-12-2010

Henvist af egen læge pga. nakkesmerter og paræstesier i hø. OE efter påkørsel bagfra.

Dispositioner: Ingen kendte.

Allergi: Ingen kendte.

Tidligere: Rask.

Nuværende: Holdende i egen bil påkørt bagfra med ca. 40 km i timen af en anden bil. Var ikke bevidstløs. Initialt symptomfri men udviklede efter nogen timer hovedpine, nakkesmerter og paræstesier i hø. OE. Han har stadig hovedpine, som er konstant til stede lokaliseret occipitalt. Hovedpinen er ikke tiltagende. Paræstesierne i hø. arm er aftagende. Han føler sig uoplagt og glemmer ting i hverdagen. Har derfor problemer med at passe sit arbejde som selvstændig elektriker. Er derfor ved at afvikle sit firma. Startede fysioterapi d.22/12 .

...

Vurdering: Pt. har pådraget sig en piskesmældslæsion. Der er ikke tegn på alvorlig skade på nervesystemet. Startede d. 22/12 fysioterapi. Hvis dette ikke hjælper på tilstanden, må han kontakte undertegnede igen. Jeg har ikke yderligere undersøgelses- el. behandlingsforslag. "

Af speciallægeerklæring af 26. juni 2011 fra speciallæge i neurokirurgi D fremgår blandt andet:

"Resumé:

41-årig mand der i august 2010 var ude for en påkørsel bagfra da han holdt for rødt lys. Fik med umiddelbart nakkesmerter og dagen efter hovedpine. Man fandt ingen læsioner på skadestuen, og efterfølgende røntgen undersøgelse via egen læge var også normal. Har siden været generet af nakkesmerter, hovedpine og koncentrationsbesvær og har i perioder føleforstyrrelser på højre underarm og hånd. Har været sygemeldt siden uheldet. Har måttet afhænde sit firma og er nu i job prøvning. Tager dagligt smertestillende og kan ikke udføre tunge arbejdsopgaver, idet tilstanden forværres derved. Objektivt findes god bevægelighed i nakken, men der angives ømhed og spændinger ved yderstillinger. Der er ømhed lavtcervicalt og af muskulaturen i begge skulderåg.

Konklusion:

Whiplash traume af halsen i forbindelse med påkørsel bagfra. Har medført daglige gener i en grad at han har måttet sygemeldes siden. Har svært ved at klare job prøvningen på 10-15 timer ugentligt arbejde, og har måttet melde sig syg på grund af hovedpine. Tilstanden skønnes aktuelt stationær gennem de sidste halve år. Man må dog forvente at tilstanden aftager i fremtiden, hvor fysioterapi må formodes at kunne hjælpe.

Diagnose:

DS134 Whiplash syndrom (Piskesmældslæsion)."

Af speciallægeerklæring af 8. november 2011 fra overlæge ved neurologisk afdeling og speciallæge i neurologi E udarbejdet til brug for Jobcenter ... fremgår blandt andet:

"Konklusion:

Det drejer sig om en 41-årig, tidligere rask mand, som d. 26.8.2010 påkøres af en bagfrakommende bil og pådrager sig en nakkeforstuvning. Det skønnes, at patientens nuværende symptomer er en direkte følge til hændelsen.

Det må anbefales, at patienten får foretaget en MR-skanning af nakken. idet symptomerne i højre arm, som dog kun er til stede tidvist, kunne være tegn på en discusprolaps på C6/C7 niveau.

På nuværende tidspunkt virker det ikke som om, at patienten er i stand til at varetage et fuldtidsarbejde, men da traumet trods alt skønnes at være forholdsvis beskedent - patienten kunne køre videre i egen bil - er det for tidligt at kalde tilstanden stationær. Patienten burde kunne blive bedre, og det bør i forløbet afklares, om patienten rent faktisk har en cervical discusprolaps eller ej. Såfremt der ikke er nogen prolaps, må man anbefale,

at patienten tilbydes et rygtræningsprogram for at bedre nakkesymptomerne.

I lignende tilfælde kan man se bedring helt op til 2-3 år efter ulykkestidspunktet. "

Af journalnotat af 6. december 2011 fra Privathospitalet Hamlet udarbejdet af den undersøgende overlæge reumatolog F fremgår blandt andet:

"Konklusion

Whiplash sequelae med høj cervikal prolaps sv.t. der hvor udstrålingen er mest udtalt, nemlig skulder og skulderrunding bilat. Herudover radikilære smerter længere distalt men ingen prolaps på dette niveau, så generne må tolkes som nerverodsirritation som følge af den cervikale prolaps. På det foreliggende mener jeg ikke der er operationsindikation, men at der er indikation for, at han fortsat træner og bliver aflastet i en længere periode. Det er endnu uklart, hvor længe denne skal vare, inden man kan tale om, at tilstanden er permanent, men da symptomerne har været praktisk talt stationære det sidste år, kan man naturligvis ikke være meget optimistisk."

Af erklæring vedrørende neuropsykologisk undersøgelse den 6. juli 2012 udarbejdet af neuropsykolog G til Jobcenter ... fremgår blandt:

"A er vurderet ved speciallæge i neurologi og i neurokirurgi for et år siden, og prognosen er vurderet at være god.

Ved nærværende undersøgelse fremtræder A fortsat svært smerteplaget, sidder uroligt ved undersøgelsen.

Undersøgelsen viser nedsat auditiv opmærksom og nedsat verbal og spatial episodisk hukommelse. Andre undersøgte kognitive domæner er upåfaldende.

Det vurderes på baggrund af ovenstående at det vil være vanskeligt for A at indgår i et nyt uddannelsesforløb på grund af nedsat hukommelse og smerteproblematik og øget træthæd. Derimod synes der ikke at være noget kognitivt til hinder for at A vil kunne varetage et flexjob med et timetale på 15 timer, i et job svarende til hans arbejdsprøvning. "

I udtalelse af 16. juli 2012 fra Arbejdsskadestyrelsen hedder det blandt andet:

"Vurdering

Méngraden er vurderet til mindre end 5 procent, jf. erstatningsansvarslo-

vens § 4

Erhvervsevnetabet er vurderet til mindre end 15 procent, jf. erstatningsansvarslovens § 5

Vi er ved brev af 5. august 2011 blevet bedt om en udtalelse om méngraden og erhvervsevnetabet efter erstatningsansvarslovens § 10.

Styrelsens neurologiske speciallægekonsulent har medvirket til at vurdere méngraden.

Sagsfremstilling

Det fremgår af sagens akter, at A (skadelidte) den 26. august 2010 som fører af en bil blev påkørt bagfra.

Efter ulykken blev skadelidte behandlet af Lægevagten og på skadestuen på Hvidovre Hospital. Det fremgår af skadejournal fra hospitalet, at der i starten var lette lændesmerter, men at der ved henvendelsen til skadestuen ikke var gener. Den objektive undersøgelse viste normale forhold, og han modtog ingen akut behandling i skadestuen.

Vedrørende de erhvervsmæssige forhold er oplyst, at skadelidte ved ulykken var selvstændig erhvervsdrivende og drev virksomheden X. Efter ulykken var han ifølge statusattest fra egen læge delvis sygemeldt og blev senere fuldt sygemeldt. Det er oplyst af skadelidte, at virksomheden ophørte med udgangen af januar 2011 på grund af skadens følger.

Skadelidte har i forbindelse med sygemeldingen været i kontakt med ... kommune. Af oplysninger herfra fremgår, at han har gennemgået flere arbejdsprøvninger, som har vist en betydelig nedsat erhvervsevne og en mulig arbejdstid på omkring 12 timer pr. uge.

Begrundelse for méngrad

Vi har lagt vægt på sagens lægelige oplysninger, herunder især:

- oplysninger fra skadestue
- journal fra egen læge

Skadelidtes tilstand er beskrevet i en erklæring af 26. juni 2011 fra overlæge D.

Det fremgår af erklæringen, at skadelidte har nakkesmerter, daglig hoved-

pine, koncentrationsbesvær og hukommelsesproblemer samt i perioder sovende fornemmelse i højre underarm.

Ved undersøgelse af skadelidte (objektiv undersøgelse) er konstateret normal bevægelighed i halshvirvelsøjlen.

Vi vurderer ikke, at der er sandsynliggjort en sammenhæng mellem tilstanden, som den er beskrevet i erklæringen fra overlæge D, og Ulykken. Méngraten for den aktuelle ulykke er derfor vurderet til at være under 5 procent.

Ved denne vurdering har vi specielt lagt vægt på, at det af skadestueoplysningerne fremgår, at der umiddelbart efter ulykken var lette lændesmerter, men at der ved henvendelsen til skadestuen ikke længere var gener. Man iværksatte derfor ingen akut behandling.

Der omtales således i skadestueoplysningerne ikke følger efter en forvridding af halshvirvelsøjlen med nakkesmerter. Nakkesmerter med paræstesier omtales først i journalen fra egen læge den 27. september 2010, altså cirka 1 måned efter ulykken.

Da der alene omtales lændesmerter i nær tilknytning til ulykken- og der således ikke i den forbindelse beskrives nakkesmerter - og nakkesmerter og paræstesier ud i højre arm først omtales i de lægelige oplysninger cirka 1 måned efter ulykken, vurderes det ikke at være tilstrækkelig sandsynliggjort, at der ved ulykken indtraf en forvridding af halshvirvlen med de følger, som er beskrevet ovenfor.

...

Vi har især lagt vægt på sagens lægelige oplysninger, som de er beskrevet ovenfor, men er også bekendt med de sociale og økonomiske oplysninger, herunder især oplysninger fra skadelidte/advokat og ... kommune.

Erstatning for tab af erhvervsevne efter erstatningsansvarsloven skal kompensere for den indtægtsnedgang, som skyldes skadens følger. Vi skal vurdere, hvad skadelidte ville kunne tjene, hvis skaden ikke var sket og sammenholde det med indtægtsmulighederne med skaden. Der ydes kun erstatning for tab af erhvervsevne, hvis indtægtstab er 15 procent eller derover.

Da vi har vurderet, at der ikke er sandsynliggjort varige følger efter aktuelle ulykke vurderes der heller ikke at være erhvervsmæssige følger med varigt tab af arbejdsindkomst efter ulykken, der kan begrunde et erhvervsevnetab på 15 procent eller derover. "

Ved skrivelse af 6. september 2012 fastholdt Arbejdsskadestyrelsen sin udtalelse.

Af Arbejdsskadestyrelsens interne lægenotat fremgår blandt andet:

"I anledning af jeres henvendelse af 6. september 2012 sender vi sagens lægemark.

...

Har set på sagen med tilkomne bemærkninger fra adv.

Vor praksis på området er: at gener skal være nævnt ved læge/behandler indenfor 2-3 døgn efter hændelsen.

I denne sag fremføres gener først meget sent og er derfor ingen dokumenteret årsagssammenhæng/brosymptomer.

...

Ifølge skadestuerapport bilag 12b er der primært lændegener som er forsvundet igen på tidspunkt hvor han undersøges i skadestuen. Intet nævnt om nakken.

Første gang nakkegener nævnes i bilag 7c er d.27.9.10 altså 1 måned efter UT. På baggrund af sen debut ingen dokumenteret årsagssammenhæng. Prolaps et tilfældigt fund. "

Ved brev af 27. september 2012 til A meddelte Jobcenter ..., at han var berettiget til et fleksjob med virkning fra 24. september 2012.

Sagen har været forelagt Retslægerådet, der har afgivet to udtalelser af henholdsvis 5. maj 2014 og 22. juli 2014, hvoraf fremgår blandt andet:

"Spørgsmål 1:

Retslægerådet bedes oplyse, hvorvidt det efter Rådets opfattelse er sandsynligt (51 % sandsynlighed eller mere), at A pådrog sig et traume svarende til nakkeregionen ved trafikulykken torsdag den 26. august 2010, hvor A blev påkørt bagfra.

Retslægerådet bedes begrunde sit svar og angive evt. diagnose.

Der foreligger kun et kort notat fra skadestuebesøg på skadesdagen den 26.08.10 (bilag 2), hvor der anføres, at sagsøger er blevet påkørt bagfra i sin bil. Ud fra dette kan Retslægerådet ikke udtale sig om sandsynligheden for, at sagsøger har pådraget sig et traume svarende til nakkeregionen. Retslægerådet kan oplyse, at der ved påkørsel bagfra er risiko for, at en

eventuel acceleration/deceleration kan medføre et traume svarende til nakke-regionen og en forstuvning af nakken til følge. Der angives ingen subjektive klager ved besøget på skadestuen fire timer efter uheldet, men der er oplysning om forbigående lændesmerter i forbindelse med uheldet, som igen er svundet.

Spørgsmål 2:

Retslægerådet bedes i forlængelse heraf oplyse, hvorvidt der efter Rådets opfattelse er sammenhæng mellem den ved MR-scanning påviste diskusprolaps i nakken og trafikulykken den 26. august 2010, hvor A blev påkørt bagfra.

MR-scanningsresultatet og journal fra Privathospitalet Hamlet findes i henholdsvis bilag 14 og 15.

Retslægerådet bedes begrunde sit svar.

MR-scanning af columna cervicalis den 24.11.11 viser en ganske lille højresidig prolaps, som reducerer pladsen i rodkanalen. Ved traumatisk betinget diskusprolaps er det karakteristisk med akutte symptomer, herunder akutte nakkesmerter, og sagsøger beskriver ikke nakkesmerter på skadestuen. Ved vurdering på Privathospitalet Hamlet (bilag 15.1) beskrives der nakkesmerter med udstråling til begge skuldre og ydersiden af begge arme samt føleforstyrrelser svarende til 3. til 5. finger højresidigt. Den påviste prolaps C4/C5 med reduceret plads i rodkanalen højresidigt kan ikke forklare ovennævnte subjektive klager, herunder kan prolapsen ikke forklare føleforstyrrelserne i højre arm og 3. til 5. finger. Objektivt finder der ikke fokalneurologiske udfald, refleksforhold er ikke undersøgt.

Retslægerådet skønner på baggrund af ovennævnte ikke, at den påviste prolaps er en sandsynlig følge af uheldet den 26.08.10.

Spørgsmål 3:

Retslægerådet bedes endvidere oplyse, hvorvidt der efter Retslægerådets opfattelse er sammenhæng mellem indlæggelsen på ... Hospital den 19. juni 2011 pga. hovedpine og trafikulykken den 26. august 2010.

Skadestueepikrisen fra ... Hospital af 19. juni 2011 findes i bilag 11.

Nej. Retslægerådet finder ikke, at der er en sammenhæng mellem uheldet den 26.08.10 og indlæggelsen 19.06.11.

Spørgsmål 4:

Retslægerådet bedes herefter samlet beskrive, hvilke gener/lidelser A efter Retslægerådets opfattelse har pådraget sig ved trafikulykken

den 26. august 2010.

Retslægerådet anmodes herunder specifikt om at oplyse, hvorvidt A ved trafikulykken den 26. august 2010 er påført varige gener/lidelser i form af:

- i. Nakkesmerter
- ii. Paræstesier i OE
- iii. Hovedpine
- iv. Hukommelses- og koncentrationsproblemer
- v. Øget træthed

Der henvises her særligt til sagens bilag 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18,19, 26, 37 og 38.

Retslægerådet bedes begrunde sit svar og angive diagnoser.

Af bilag 3.1 fremgår der første gang oplysninger om nakkesmerter og paræstesier ud i højre arm den 27.09.10. 16.11.10 angives der oftere hovedpine. Ved speciallægeundersøgelse (bilag 8) beskrives nakkesmerter, paræstesier i højre arm, hovedpine og hukommelsesproblemer. Neurologisk undersøgelse beskrives normal. Symptomerne nævnt i i. til v. i spørgsmål 4 er i henhold til de medsendte sagsakter opstået i efterforløbet af uheldet, men den tidsmæssige relation til uheldet er ikke sikker. På baggrund heraf skønner Retslægerådet, at symptomerne ikke med sikkerhed er en følge af uheldet, men kan have andre årsager.

Retslægerådet udtaler sig ikke om lidelsers varighed.

Spørgsmål 5:

Retslægerådet bedes endvidere oplyse, om der i tiden forud for trafikulykken den 26. august 2010 er beskrevet gener/lidelser svarende til de gener/ lidelser, der konstateres og/eller fremføres efter trafikulykken den 26. august 2010.

Såfremt der i tiden forud for trafikulykken den 26. august 2010 er beskrevet gener/lidelser svarende til de gener/lidelser, der konstateres og/eller fremføres efter trafikulykken den 26. august 2010, bedes Retslægerådet oplyse, hvorvidt disse forudbestående gener var af midlertidig/forbigående karakter eller af varig/kronisk karakter.

Retslægerådet bedes begrunde sit svar.

Forud for uheldet fremgår det af bilag 3.5, at sagsøger en enkelt gang i 2007 har konsulteret en reumatolog på grund af smerter i højre skulder og nakke, smerter i venstre crus og en forstuvet højre ankel. Der er ikke øvrige lægelige kontakter desangående indtil uheldet 26.08.10. Efter uheldet klager sagsøger over smerter i skulderåg og nakke. Symptomerne i 2007 gav ikke anledning til yderligere lægekontakter, hvorfor Retslægerådet skønner disse symptomer forbigående.

Spørgsmål 6:

Retslægerådet bedes oplyse, hvorvidt det ud fra lægefaglig viden er sædvanligt eller usædvanligt, at gener som dem A har pådraget sig ved trafikulykken den 26. august 2010 påvirker evnen til at arbejde.

Retslægerådet udtaler sig ikke om erhvervsevne eller tab af erhvervsevne.

Spørgsmål 7:

Har Retslægerådet i øvrigt bemærkninger til sagen.

Nej."

"Med sagens tilbagesendelse skal Retslægerådet besvare de supplerende stillede spørgsmål således:

Spørgsmål 8:

Retslægerådet oplyser i besvarelsen af spørgsmål 1, at Retslægerådet ikke på baggrund af notat af 26/8 2010 fra skadestuen (bilag 2) kan udtale sig om sandsynligheden for, at sagsøger har pådraget sig et traume svarende til nakkeregionen.

Retslægerådet bedes i denne forbindelse oplyse, hvorvidt oplysningerne i sagsøgers lægejournal mandag den 30/8 2010 (bilag 3.1) om "Påkørt i bil. Obs Whiplash", lægens supplerende bemærkninger til dette notat (bilag 4) samt henvisning til røntgenundersøgelse af nakken den 27/9 2010 grundet smerter i nakken og paræstesier ud i højre arm efter whiplash taler for eller imod, at sagsøger ved ulykken den 26/8 2010 pådrog sig et traume svarende til nakkeregionen, herunder et whiplash?

Det bemærkes, at sagsøgers ulykke skete torsdag den 26/8 2010 om eftermiddagen og sagsøger opsøgte egen læge mandag den 30/8 2010 (bilag 3.1)

Som tidligere anført i besvarelse af spørgsmål 1, medfører en påkørsel bagfra i bil en risiko for et traume svarende til nakkeregionen og en for-

stuvning af nakken.

Notatet ”Påkørt i bil. Obs Whiplash” finder Retslægerådet ikke giver yderligere oplysninger om der har været traume mod nakken i det aktuelle tilfælde.

Hvad angår bestillingen af røntgenundersøgelse af halshvirvelsøjlen den 27.09.10 (en måned efter uheldet) hvor der angives symptomer på nakkesmerter og parastesier (føleforstyrrelser) ud i højre arm, finder Retslægerådet ikke, at det giver yderligere oplysninger om eventuelt traume mod nakken ved uheldet en måned tidligere.

Spørgsmål 9:

I spørgsmål 4 har Retslægerådet oplyst, at symptomerne nævnt i i. til v. ikke med sikkerhed er en følge af uheldet.

Retslægerådet bedes i denne forbindelse oplyse, hvorvidt symptomerne nævnt i i. til v. med overvejende sandsynlighed (dvs. 51 % sandsynlighed eller mere) er en følge af trafikulykken den 26. august 2010.

Der henvises i denne forbindelse til Rådets besvarelse af spørgsmål 5, hvoraf fremgår, at sagsøgers tidligere gener fra 2007 var af forbigående karakter samt Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 4, hvoraf bl.a. fremgår, at generne anført i spørgsmål 4 er opstået i efterforløbet af uheldet.

Retslægerådet bedes begrunde sit svar.

Retslægerådet anvender ikke udtrykket ”overvejende sandsynlighed”. Symptomerne angivet i i. til v. opstår ikke i umiddelbar tidsmæssig relation til uheldet den 26.08.10. Nakkesmerterne er første gang nævnt i notat den 27.09.10, og de øvrige symptomer (iii.-v-) endnu senere. Da symptomerne ikke opstår i tidsmæssig relation til uheldet, finder Retslægerådet det mindre sandsynligt (< 50 %), at symptomerne er en følge af uheldet, men symptomerne kan have andre årsager, som ikke er Retslægerådet bekendt.

Spørgsmål 10:

Under henvisning til sagens bilag 23.1 bedes Retslægerådet endvidere oplyse, hvorvidt det efter Retslægerådets opfattelse kan udelukkes, at der er årsagssammenhæng mellem en trafikulykke og nakkegener, hvis der ikke er noteret gener fra nakken inden for 2-3 døgn efter ulykken?

Med henvisning til besvarelsen af spørgsmål 9 finder Retslægerådet det mindre sandsynligt (< 50 %), at symptomerne i. til v., herunder nakkesmerter, er en følge af uheldet.

Spørgsmål 11:

Har Retslægerådet i øvrigt bemærkninger til sagen.

Nej"

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af A, H og B

A har forklaret blandt andet, at ulykken skete ved, at han holdt i sin bil for rødt lys og blev påkørt bagfra. Han fik det dårligt og gik ud af bilen. Han tog på skadestuen. Han havde sine to børn med på 6 år og 10 år, og de ventede i 4 timer på skadestuen. Børnene var utålmodige, og lægens undersøgelse var kortvarig. Han gjorde opmærksom på lændesmerterne. Han hæftede sig mest ved, at han ved forsatte gener skulle søge egen læge.

Den 30. august 2010 konsulterede han sin egen læge og sagde, at han havde ondt i nakken, og at han var utilpas. Han ville have noget smertestillende, fordi han ikke kunne tage fri. Lægen sagde, at han skulle have ro, fordi der var spændinger, og han skulle slappe af. Det blev ikke bedre. Han tog til lægen 1 måned efter. Han blev henvist til neurolog C, fordi han fortsat havde nakkesmerter og hovedpine, og han sov ikke.

Han drev på ulykkestidspunktet sit eget firma, hvor han installerede videoovervågning og varesikringer for blandt andre Y-firma. Han havde ingen ansatte. Efter ulykken tog han ikke ud til kunderne, men gik bare på værkstedet. Han fik advarsler fra Y-firma, fordi han ikke kunne overholde aftalerne med sine kunder på grund hovedpine og ondt i nakken.

Han tjente ikke noget, fordi han ikke kunne arbejde på grund af smerterne. Han gik til kommunen i december 2010 og sagde, at det ikke gik længere. Han havde på det tidspunkt en afdragsordning med SKAT. Han var kommet bagud med skatten, hvilket ikke burde være sket, idet han havde en revisor på. Firmaet gik fint, og han overholdt sin afdragsordning. Han blev pålagt at lukke sit firma, fordi han ikke kunne overholde sin afdragsordning med SKAT. Han ringede til Topdanmark for at få udbetalt noget erstatning, men han kunne kun få udbetalt svie og smerte.

Han blev arbejdsprøvet og kunne kun arbejde 12-15 timer om ugen. Han vil gerne fastholde sit arbejde. Han arbejder nu i Z- firma 3 timer om dagen med en ugentlig fridag. Kommunens sagsbehandler sagde, at han skulle presses op til 16 timer men det gik ikke godt. Afhængig af hvad han laver kan han klare 12-15 timer om ugen.

H har forklaret blandt andet, at han var ansat som servicechef hos det firma, som A samarbejdede meget med før ulykken. I slutningen af 2010 ophørte samarbejdet, fordi A sygemeldte sig og udeblev fra opgaver, og kunderne klagede. Det havde kunderne ikke gjort før. Han talte med A om ulykken. På grund af klagerne fra kunderne måtte samarbejdet ophøre. A var deres mest anvendte samarbejdspartner. Før ulykken var han meget fleksibel med hensyn til mødetider, og han kunne møde både tidligt og sent og i weekender. Efter ulykken klagede A over ondt i hovedet og ondt i nakken. Samarbejdet ville være blevet forsat, hvis A ikke var blevet syg.

B vedstod sin erklæring af 27. maj 2013 (bilag 4) og forklarede blandt andet, at "Obs" betyder at man har en mistanke, og at der var symptomer. Et par dage efter en påkørsel kan man ikke afgøre, om det er whiplash. Det vil efterforløbet vise. Ved konsultationen den 30. august 2010 har der været symptomer i form af nakkesmerter og hovedpine, og hun har siden læst sig til, at der var smerter ud i højre arm. Hun kunne dårligt røre ham i den øvre skuldermuskulatur og i nakken. Hun skrev "Obs Whiplash", fordi der har været symptomer, der pegede på det. Han fik ordineret stærk smertestillende medicin.

Parternes synspunkter

A har i påstandsdokumentet anført blandt andet: Til støtte for

de nedlagte påstande i sagen gøres det gældende: Ad 1)

Årsagssammenhæng:

I relation til spørgsmålet om årsagssammenhæng skal det indledningsvist fremhæves, at A ikke havde haft gener i nakkeregionen mv. i over 3 år forud for ulykken, jf. bl.a. bilag 3 samt Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 5.

Der kan således ikke peges på forudbestående skader som årsag til A's nuværende gener.

Tværtimod kan det lægges til grund, at A var helbreds- og arbejdsmæssigt fuldt ud velfungerende på skadestidspunktet den 26. august 2010, jf. de i sagen foreliggende lægelige akter samt Retslægerådets udtalelse.

Det kan endvidere lægges til grund, at A opsøgte egen læge mandag den 30. august 2010. Han klagede her over bl.a. smerter i nakken efter trafikulykken den 26. august 2010, hvilket gav lægen mistanke om en whiplashlæsion.

...

De ved ulykken opståede nakkesmerter var også årsag til, at lægen senere henviste A til røntgenundersøgelse af nakken den 27. september 2010, jf. bilag 3.

Det gøres herefter gældende, at A nakkesmerter mv. opstod i umiddelbar forlængelse af ulykken, dvs. inden for få dage efter ulykken.

Netop tidspunktet for nakkesmerternes opståen ses at være helt afgørende for Arbejdsskadestyrelsens og Retslægerådets vurdering af årsagssammenhæng, jf. straks nedenfor.

Arbejdsskadestyrelsens udtalelse:

I relation til Arbejdsskadestyrelsens vurdering i bilag 20 og 22 bemærkes det, at Arbejdsskadestyrelsen ikke har foretaget en konkret vurdering af sagen med inddragelse af alt relevant lægeligt materiale, herunder de mange speciallægeerklæringer, men blot afvist årsagssammenhæng ud fra en helt overfladisk – og forfejlet – vurdering af tidspunktet for nakkesmerternes opståen, jf. Styrelsens interne lægenotat (bilag 23):

...

Arbejdsskadestyrelsen har således lagt til grund, at A nakkegener først opstod lang tid efter ulykken.

Grundpremisen i Arbejdsskadestyrelsens udtalelse er dog som nævnt forkert, idet det fremgår af det lægelige materiale, at A's nakkesmerter mv. opstod inden for få dage efter ulykken, jf. bl.a. bilag 3 og 4.

Arbejdsskadestyrelsens vurdering er således i strid med faktum i sagen, jf. Styrelsens grundpræmis.

Det gøres derfor gældende, at Arbejdsskadestyrelsens udtalelser ikke kan tillægges nogen vægt, idet der er tilvejebragt det fornødne grundlag for at tilsi-desætte Arbejdsskadestyrelsens vurdering.

Retslægerådets udtalelser:

Ved en gennemgang af Retslægerådets udtalelser kan det konstateres, at Retslægerådet ved deres vurdering af sagen har indlagt den grundpræmis, at A's nakkegener først er opstået den 27. september 2010, jf. bl.a. besvarelsen af spørgsmål 4.

Og det er ud fra denne grundpræmis, at Retslægerådet har afgivet deres svar i sagen.

Som anført ovenfor er det dog sagsøgers opfattelse, at Retslægerådets grundpræmis er forkert, idet det af det lægelige materiale fremgår, at A's nakkegener opstod inden for få dage efter ulykken.

Og ikke først den 27. september 2010.

Og idet A's nakkegener opstod inden for få dage efter ulykken – og ikke først den 27. september 2010 – gøres det gældende, at Retslægerådets vurdering om årsagssammenhæng ikke kan tillægges nogen vægt, idet Retslægerådet har afgivet udtalelse ud fra en forkert præmis.

Dette understreges af, at Retslægerådet utvivlsomt ville have vurderet, at der var årsagssammenhæng mellem A's ulykke og hans gener, hvis Retslægerådet i stedet havde indlagt den præmis, at nakkegenerne var opstået inden for få dage efter ulykken, jf. omfattende praksis fra lignende sager.

Afgørende for spørgsmålet om årsagssammenhæng er således, hvorvidt Retten efter en gennemgang af de samlede beviser finder det godtgjort, at A's nakkegener opstod inden for få dage efter ulykken.

Hvis dette findes godtgjort kan Arbejdsskadestyrelsens og Retslægerådets vurderinger om årsagssammenhæng uden videre tilsidesættes.

Speciallægeerklæringer:

Til yderligere støtte for årsagssammenhæng mellem A's gener og ulykken den 26. august 2010 henvises der til vurderingerne fra de speciallæger, der har undersøgt A i forlængelse af hans ulykke, jf. bilag 8, 12, 13, 15, 17, 18.

Som det fremgår heraf har alle speciallægerne vurderet, at der er årsagssammenhæng mellem A's gener og ulykken den 26. august 2010.

Henset til det ovenfor anførte gøres det gældende, at der er årsagssammenhæng mellem A's ulykke den 26. august 2010 og hans gener.

Ad 2) Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. Erstatningsansvarslovens § 2:

Som anført indledningsvist var A selvstændig erhvervsdrivende på skadestidspunktet den 26. august 2010 med virksomheden X-firma v/A, som han havde haft siden 2002.

Der var tale om en velfungerende virksomhed i vækst, idet der henvises til hans årsregnskaber for 2007 – 2010, jf. bilag 39 – 43.

....

Henset til det ovenfor anførte gøres det gældende, at A løbende har lidt et økonomisk tab som følge af ulykken den 26. august 2010, hvilket Topdanmark er pligtig til at dække, jf. Erstatningsansvarslovens § 2,

Det gøres endvidere gældende, at A har krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste indtil til det tidspunkt, hvor Arbejdsskadestyrelsens fastsætter erhvervsevnetabet til 15 % eller mere, medmindre forsikringsselskabet forinden på forsvarligt grundlag har foretaget et rimeligt skøn over erhvervsevnetabet og udbetalt erstatning for erhvervsevnetabet i forhold hertil, jf. U2008.1386H, U2008.2601H, U20102771V samt Erstatningsansvarslovens § 2.

Idet ovennævnte ikke er sket er A berettiget til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste frem til stævningstidspunktet, jf. opgørelsen i støttebilaget (bilag 1).

Ad 3) Méngrad, jf. Erstatningsansvarslovens § 4:

Som anført under sagsfremstillingen har Topdanmark ved skrivelse af 14. juli 2011 vurderet, at A's méngrad efter ulykken udgør 10 %, jf. bilag 32:

Topdanmarks ménvurdering på 10 % er begrundet med følgende:

”Vi har lagt til grund, at din klient har følger efter uheldet i form af hovedpine og nakkesmerter med udstråling samt kognitive problemer, men normal bevægelighed (B.1.1.3).”

Det er sagsøgers opfattelse, at méngraden rettelig bør fastsættes i niveau 12

%, idet der henvises til de i sagen foreliggende speciallægeerklæringer.

Det gøres derfor gældende, at A har krav på godtgørelse for varigt mén på 12 %, jf. Erstatningsansvarslovens § 4.

Ad 4) Erhvervsevnetabsberstatning, jf. Erstatningsansvarslovens §§ 5-9:

Ad erhvervsevnetabsprocent:

Som anført ovenfor var A i fuldtidsarbejde på skadestidspunktet med egen virksomhed, hvorfor det kan lægges til grund, at A's erhvervsevne var fuldt ud intakt (100 %) på skadestidspunktet, jf. fast retspraksis.

Som følge af de fortsatte gener efter ulykken den 26. august 2010 blev A den 24. september 2012 bevilliget et fleksjob på baggrund af flere arbejdsprøvningsforløb, der havde dokumenteret en varig nedsat erhvervsevne svarende til arbejdstid på 12-16 timer ugentligt, jf. bl.a. bilag 7, 37 og 38.

Det gøres i forlængelse heraf gældende, at det er følgerne efter ulykken den 26. august 2010 der er årsag til A's nedsatte erhvervsevne, herunder tilkendelsen af fleksjob.

Under henvisning til A's fulde erhvervsevne forud for trafikulykken sammenholdt med den dokumenterede nedsatte erhvervsevne (12-16 timer ugentligt) gøres det gældende, at A's erhvervsevnetab bør fastsættes i niveau 60 %, jf. Erstatningsansvarslovens § 5.

Ad årsløn:

Ved beregning af erhvervsevnetabsberstatning skal der fastsættes en årsløn i henhold til Erstatningsansvarslovens § 7.

Det gøres i denne forbindelse gældende, at årslønnen i nærværende sag skal fastsættes ud fra et skøn, idet A var selvstændig erhvervsdrivende på skadestidspunktet, jf. Erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2

Årslønnen skal fastsættes således, at den er udtryk for værdien af A arbejdskraft på skadestidspunktet, jf. U2001.2298H.

Årslønnen skal således være retvisende for A's indtjeningssevne på skadestidspunktet, hvorfor der også ved opgørelsen af den skønsmæssige årsløn iht. Erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2 er taget udgangspunkt indkoms-

tårene 2009 og 2010, idet indtjeningen i disse år er mest retvisende for A's indtjeningsevne på skadestidspunktet, jf. omstruktureringen i hans virksomhed i 2009.

...

Det gøres herefter gældende, at A's årsløn til brug for beregning af erstatning for tab af erhvervsevne skal fastsættes til kr. 660.048,90 (opreguleret til 2013-niveau), subsidiært et andet beløb, jf. Erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2 samt støttebilag 1.

Der gøres herefter gældende, at A er berettiget til erhvervsevnetabserstatning som opgjort i støttebilag 1, jf. Erstatningsansvarslovens §§ 5-9, subsidiært et andet beløb.

Topdanmark Forsikring har i påstandsdokumentet anført blandt andet:

at det i det hele påhviler sagsøger at bevise med sandsynlighedsovervægt, at der er medicinsk årsagssammenhæng mellem uheldet, samtlige varige gener og fulde erhvervsevnetabet.

I den forbindelse gøres det gældende,

sagsøger bærer bevisbyrden for at sagsøger ved uheldet blev påført varige gener, der har medført et erhvervsevnetab på over 15 %,

at sagsøger ikke har løftet sin bevisbyrde for årsagssammenhæng, og sagsøger ikke er påført et varigt mén på over 5% og et erhvervsevnetab på over 15% som følge af uheldet.

Slutteligt gøres det gældende,

at Arbejdsskadestyrelsens udtalelse er afgivet på baggrund af vurderinger foretaget af medicinsk sagkyndige,

at tilsidesættelse af Arbejdsskadestyrelsens vurdering efter fast retspraksis kræver et fornødent sikkert grundlag,

Retslægerådets vurdering af den medicinske årsagssammenhæng er den samme som Arbejdsskadestyrelsens,

at sagsøgeren ikke har bevist, at et sådant fornødent sikkert grundlag er til stede i denne sag.

Parterne har i det væsentligste procederet i overensstemmelse hermed.

Rettens begrundelse og afgørelse:

Påkørslen af A's bil bagfra skete torsdag den 26. august 2010, og samme dag blev han kortvarigt undersøgt på skadestuen. Den behandlende læge noterede, at A for 4 timer siden var blevet påkørt af en bil bagfra, og at der i starten var lette lændesmerter, "men nu var der ingen gener".

Mandag den 30. august 2010 konsulterede han sin egen læge, B, og efter sin egen forklaring klagede han i den forbindelse over nakkesmerter. Af B's journaluddrag fremgår blandt andet, at hun noterede "Påkørt i bil obs whiplash", og der blev ordineret smertestillende medicin.

Den 27. september 2010 blev A henvist til speciallæge, og af lægens journaluddrag fremgår blandt andet: "Rtg af col cervicalis. Smerter i nakke samt paræstesier udi høj arm wipelash læsion for 4 uger siden".

Af speciallæge B journaluddrag fremgår endvidere, at der den 16. november 2010 er anført: "Påkørt bagfra i august mdr. Siden Nakkesmerter samt paræstesier i høj arm. Ofte hvp som udløses af stress og støj"

Retten finder det på baggrund af A's forklaring sammenholdt med speciallæge B's forklaring og journalnotater bevist, at han ved konsultationen mandag den 30. august 2010 klagede over smerter i nakken, og at han ca. 1 måned senere blev henvist til speciallæge C, fordi han fortsat havde nakkesmerter og hovedpine.

Retten lægger efter bevisførelsen og Retslægerådets udtalelse til grund, at A ikke før ulykken havde beskrevet lidelser eller gener svarende til de gener og lidelser, han har beskrevet efter ulykken den 26. august 2010.

Før ulykken arbejdede han på fuld tid i sit eget firma med blandt andet montering af overvågningskameraer hos supermarkeder. Han havde i 2010 en personlig indkomst på 504.290 kr., i 2009 en personlig indkomst på 623.794 kr. og i 2008 en personlig indkomst på 550.298 kr.

På baggrund af det ovenfor anførte samt journalnotater og speciallægeerklæringerne fra speciallæge i neuromedicin C, fra overlæge og speciallæge i neurokirurgi D og fra overlæge og speciallæge i neurologi E finder retten, at der er et fornødent sikkert grundlag

for at anse det for bevist, at der er årsagssammenhæng mellem trafikuheldet den 26. august 2010 og A's nuværende lidelser.

På grund af A's nuværende lidelser fik han i september 2012 bevilget et fleksjob. Han arbejder nu 12 timer om ugen i Z-firma med en ugentlig fridag. Retten finder det efter bevisførelsen, herunder erklæringen fra neuropsykolog G, godtgjort, at A grundet sine lidelser ikke kan arbejde mere end 15 timer ugentligt. Erhvervsevnetabet fastsættes på den baggrund skønsmæssigt til 60 procent.

Retten finder ikke, at der foreligger et fornødent sikkert grundlag for at fastsætte méngraden til mere end 10 procent. Topdanmark Forsikring har allerede udbetalt erstatning svarende til en méngrad på 10 procent, hvorfor Topdanmark Forsikring frifindes for kravet om yderligere godtgørelse for varigt mén.

A's påstand tages således til følge for så vidt angår kravet om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetaberstatning med i alt 4.560.154,95 kr.

Henset til sagens værdi, omfang og udfald skal Topdanmark Forsikring i sagsomkostninger til A betale 309.740 kr. hvoraf 109.740 kr. dækker retsafgifter af det vundne beløb og 200.000 kr. dækker advokatsalær.

Thi kendes for ret:

Topdanmark Forsikring A/S skal inden 14 dage betale 4.560.154,96 kr. til A med tillæg af procesrente fra den 7. juni 2013 til betaling sker.

Topdanmark Forsikring A/S skal endvidere betale sagens omkostninger til A med 309.740 kr.

De idømte sagsomkostninger forrentes efter rentelovens § 8a.